

Tájházi Hírlevél

A Magyarországi Tájházak Szövetségének
tájékoztatója

2020. 4.
Noszvaj, 2020

XVIII. 4. szám

2020

Szerkesztő:
Dr. Bereczki Ibolya, Hegedűsné Majnár Márta,
Kapitány Orsolya

Technikai szerkesztő: **Matuczka Ferenc**

Felelős kiadó:
Dr. Bereczki Ibolya

Alapító szerkesztő:
Szablyár Péter

HU ISSN 1785-4873

Kiadja a Magyarországi Tájházak Szövetsége
(3325 Noszvaj, Gárdonyi Géza út 17.)

**A kiadvány az Emberi Erőforrások Minisztériuma,
a Nemzeti Kulturális Alap és a Nemzeti Együttműködési Alap
támogatásával valósult meg.**

Szerkesztőség:
3325 Noszvaj, Gárdonyi Géza út 17.
E-mail: tajhazszovetseg2002@gmail.com

Sokszorosítás:
Észak-magyarországi Gyógyturisztikai Egyesület

Címlapon:
Az oszkói Pincetájház homlokzata
(Fotó: dr. Sohajda Zsuzsanna)

Az Év tájházvezetője Dombi Alajosné

Egy műemléki védelem alatt álló, családi lakóházas ingatlan tulajdonosává 2002. május 16-tól vált a Felpécért Alapítvány, melynek vezetősége – élén Dombi Alajosné Jolival – minden pályázati lehetőséget megragadott, és kereste az anyagi forrásokat ahhoz, hogy a felújítást el tudják végezni. Összefogásuk és kitartásuk, valamint a 2004. szeptemberi átadás előtt szervezett helytörténeti és néprajzi tábor eredménye tette lehetővé, hogy a tájház ma látható berendezése teljes egészében a felpéci emberek adományából létrejöhetett.

2006 nyarán egy új épületrésszel bővült a porta, ahol gyermekfoglalkozásaiknak méltó és infrastruktúra szempontjából alkalmas helyet alakítottak ki. A szakmai elvárásoknak is igyekeztek eleget tenni, 2008-tól közérdekű muzeális kiállítóhelyként működik a Felpéci Tájház.

Joli igényességének, elhivatottságának köszönhető, hogy egy kiváló néprajzos szakembert, Géber Józsefet megnyert – előbb önkéntesként, majd munkatársként – a tájház szakmai munkájának irányítására. Ennek gyümölcse például az *Egy felpéci mestergerenda meséje* című időszaki vándorkiállításuk, amely nemcsak a környékbeli iskolákba, hanem a megyeszékhely Győr néhány középiskolájába is eljutott, és sikeres bemutatójuk volt Budapesten is.

Az Év tájházvezetője-díj átadása Dombi Alajosnénak (Fotó: Király Viktória)

A tájház fenntartása, gondozása 2004 óta állandó feladatot ad az alapítványnak, Joli irányításával összehangoltan, felelősséggel – tulajdonosi szemlélettel – végzik hónapról-hónapra a folyamatos kisebb javításokat, de 2017-ben egy viharkár miatt a tető teljes felújítására is hihetetlenül gyorsan tudtak forrást és szakembereket találni. Mindezekon túl az elmúlt években a *gádor* újra épült, a falak vakolatának javítása, meszelése is megtörtént, a kapu is megszüpült.

Új feladat és új lehetőség is adódott nemrégiben, egy pince-présház és a hozzá tartozó 2165 m² szőlő és gyümölcsös adományával kiteljesedett tájházuk gazdasági egysége. A pince felújítása megtörtént az önkormányzat és a Kubinyi Ágoston Program segítségével. A zsúp fedésű épülettel bővült a tájház kiállítótere, de a szőlő és gyümölcsös is a kiállítás részévé vált. Szintén a Kubinyi Ágoston Program segítségével etnobotanikai kert kialakításába kezdtek, tájjellegű, hagyományos szőlőfajtákat, gyümölcsfákat ültettek, helyben gyűjtött öreg fák oltóágait felhasználva.

Évről évre nő a látogatottság – főként az óvodai és diákcsoportok részéről –, de szerencsére vannak felnőttek is, akik egyre nagyobb számban érkeznek a Felpéci Tájháza.

Az udvari kemence és a hagyományos kenyér, cipó, kalács kóstolása vonzó a gyerekeknek, felnőtteknek egyaránt. Volt már itt népzenei tábor, testvértájházi találkozó a Garamszentgyörgyről érkező Duba Tájház létrehozóival és működtetőivel, és közös kulturális programmal gazdagították a település életét is.

A tájházi présház felújításához kapcsolódva helyszínt biztosítottak a Népi Építészeti Nyári Egyetemnek. Az Országos Honismereti Akadémia résztvevői is meglátogatták a tájházat, a Nemzeti Művelődési Intézet is szervezett ide egy *látóutat*, hogy megismertessék azokat a tevékenységeket, amelyekkel a Felpécért Alapítvány 20 éves működése fenntartotta a kis falu tájházát, és azt igyekszik mindig eredményesen, sikeresen és változatos programokkal előrevinni, ismertté tenni.

A tájház megálmodójaként és azóta is a lelkeként Joli a következőképpen vall magáról és küldetéséről: *41 évesen önkéntes munkám lett a „főállásom”, amiben még nem értem el a nyugdíjkorhatárt. Ezen már sokat gondolkodom, és próbálok nyitott szemmel és éberem figyelni, hogy amit létrehoztam a faluban élő korosztályom segítségével, azt legyen, aki tovább folytatja. Igyekszem környezetemet fiatalítani, ami nem könnyű dolog a mai világban. Lakóhelyemen sokan becsülik azt a tevékenységet, amit évek óta végzünk hagyományaink, értékeink megőrzése, továbbadása érdekében. Aki erre a pályára segített, abban bízom a jövőt illetően!*¹

Hegedűsné Majnár Márta

1 Dombi Alajosné: A Felpéci Tájház. Honismeret, 2019. 5.

A Szablyár Péter Emlékplakett díjazottja Novák Lászlóné, a Szadai Tájház tájházvezetője

Novák Lászlóné néprajzkutató, etnográfus, a 11 éves Szadai Tájház tájházvezetője, aki az előzmények után megújította, új helyen teremtette meg a szakszerű és hiteles működés feltételeit, és a szadai kulturális élet egyik meghatározó személye lett a Kulturális Alapítvány Szadáért munkáját segítve.

A feladata, tevékenysége nagyon sokfelé ágazik. Gondoskodik arról, hogy a Szadai Tájház minden évben bekapcsolódjon a Magyarországi Tájházak Szövetségének országos programjaiba, a *Tájházak Napjába*, valamint a *Cselekvő Közösségek – aktív közösségi szerepvállalás* című projekt szintén országos, egy hetes programsorozatába, a *Közösségek Hetébe*. Helyben végzett kutatásainak eredményeit sikeresen emeli be a tájházi programok háttéranyagába, így a rendezvényeik még hitelesebbek, tudományos igényűek. Persze a kutatások az önkormányzat támogatásával írásban is megjelenhetnek, ennek köszönhetően a Szadai Tájházi Füzetek több példánya is közkinccsé vált már. A kutatási eredmények tájházi kiállításba való beépítése is folyamatos munkát jelent, melynek elvégzésére több sikeres pályázatot is megvalósítottak. Ennek köszönhetően a tájház új kiállítótérrel és új kiállítórésszel is bővült.

A Szablyár Péter Emlékplakett átadása Novák Lászlónénak (Fotó: Király Viktória)

A szadai népi kultúrával már iskolaigazgatóként is sokat foglalkozott, ekkor kezdték el gyűjteni a paraszti életmódhoz tartozó használati tárgyakat és szokásokat egyaránt. Első néprajzi kiállításuk még a Székely Bertalan Emlékházban kapott helyet, majd egy kis házban rendezhették be az első tájház jellegű kiállításukat. A jelenlegi épületet az önkormányzat 2008-ban vette meg, és 2009-ben már meg is nyílt. Berendezésének jellege és átgondoltsága komoly szakmai ismeretekre és jártasságra vall. Az enteriőrnek berendezett tisztaszoba és konyha mellett az egykori lakószobában nem alakítottak ki enteriőrt, hanem ez lett az időszakos kiállítások helye, melyek a legkülönbözőbb tudományos és művészeti területekből összeállított tárlatokat fogadja be. A sikeres gyűjtések miatt ezt a helyet is kinőtte a gyűjtemény, így pályázati forrásból bővítésre, karbantartásra, restaurálásra is jutott. A tájház gyűjteménye fennállása óta folyamatosan bővül, az újabb és újabb tárgyakat nagy gonddal kezelik Novák Lászlóné szakmai irányításával.

A Szadai Tájház és a köré szerveződő közösség egyik igazán nagy erőssége a programszervezés és a programokon való besegítés, részvétel. A tájházban megszervezett rendezvények, foglalkozások mindig sikeresek, kiváló minőségűek, igényesek. Emellett a település keretein túlmutató vagy egyéb rendezvényeken való részvétel is minden alkalommal sikeresen zajlik, ahogy ezt a 2019-ben, a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumban megszervezett *Hagyományaink vendégségben* című rendezvényen bemutatott és levezényelt programok is tükrözik. Novák Lászlónénak köszönhetően a tájház és a helyi Czibere Néptáncgyűttes munkája számos ponton összekapcsolódott, rendszeressé vált, és Gréti a műsorok összeállításában, a szokások és hagyományok színpadra vitelében néprajzi szakértőként működik közre.

Novák Lászlóné a Szadai Tájház és Szada település kulturális életében is meghatározó szerepet játszik, tudományos és közösségi, szervező munkájával a település és az intézmény fejlődéséért dolgozik hosszú évek óta, így ő érdemelte ki 2020-ban munkájának Szablyár Péter Emlékplakettel való elismerését.

Prikler Szilvia Beatrix

A Tájházszövetség személyre szóló elismeréseinek ünnepélyes átadása 2020. szeptember 4-én Szentendrén, a Tájházszövetség éves közgyűlésén történt meg.

A szerkesztők

2020. szeptember 4-én a Tájházsövetség közgyűlése elfogadta, hogy Kapitány Orsolya a Dél-dunántúli régió elnökségben történő képviseletéről lemondott, a Tájházi Hírlevél társszerkesztői munkáját tiszteletbeli elnökségi tagként folytatja.

Baranya, Tolna és Somogy megye népi épített örökségeinek és a bennük fellelhető gyűjtemények érdekeit a civil szervezetben Vidák Tünde fogja képviselni, akit a közgyűlés egyhangúan megválasztott a feladatára.

Bemutkozás

Az elnökség új tagja, Vidák Tünde, a Dél-dunántúli régió képviselője

Vidák Tünde néprajzkutató-főmuzeológus vagyok, 2000 óta dolgozom a Marcali Múzeumban, 2012. január 1-től vezetem az intézményt.

Egyetemi tanulmányaimat a Pécsi Tudományegyetemen végeztem, ahol 2000-ben vettem át etnográfus diplomámat. Azon szerencsések közé tartozom, akik már oklevelük átvételekor tudták, hogy végzettségüknek megfelelő álláshelyen kezdenek pályájukat. Külön értéket jelent számomra, hogy szülővárosom múzeumban dolgozhatok.

Az elmúlt két évtized során számos projektet valósítottam meg Marcaliban és a környező településeken: állandó kiállítást rendeztem a város gimnáziumában, a plébániatemplomban, a tűzoltóságon, valamint a városrészekben; térségi együttműködés keretében további négy állandó tárlat létrejöttéhez járultam hozzá.

Önálló könyvben írtam meg a marcali hivatásos tűzoltóság krónikáját, társszerzőkkel pedig jubileumi kötetet adtunk át Balatonmáriafürdőnek, valamint fotóalbum formájában örökítettük meg Marcali és a németországi Künzelsau testvérvárosi kapcsolatának évtizedeit is. A Marcali Múzeumban négy kiadványsorozatot indítottam el, és koordinálok az intézmény publikációs tevékenységét szerkesztői feladatok ellátása mellett. Egy nemzetközi és több hazai, illetve regionális konferencia szervezését bonyolítottam le. Fő kutatási területem a folklorisztika: a népszokások,

valamint azok továbbélési formáinak vizsgálata. Marcali városa számára is különleges lehetőségeket tartogat az az egyedülálló bábtáncoltató betlehemes kutatási program, amely vezetésemmel a Marcali Múzeumban zajlik.

Három tájház szakleltárkönyvének elkészítésében is szerepet vállaltam: 2008–2009-ben Gyanó Szilvia néprajzkutatóval közösen leltároztuk a vörsi, a somogyzobi és a buzsáki tájházak néprajzi gyűjteményeit.

Lehetőségem volt folyamatosan gyarapítani szakmai ismereteimet különféle képzések keretében. Így például két százhusz órás tanfolyamot végeztem el Szentendrén, a Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Módszertani Központjában: a *Múzeumi vezetői ismeretek* és a *Kiállításrendezés A–Z-ig* című kurzusokat, amelyek jelentős szemléletformáló hatással voltak rám. Szintén a szakmai tapasztalataimat gyarapíthattam külföldi tanulmányutak keretében: Hollandiában, Észtországban, Ausztriában, Romániában, Spanyolországban és Angliában.

Az országos múzeumi koordinátor hálózat Somogy megyei tagja, a Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület választmányának tagja, valamint a Kismúzeumi Tagozatának elnökségi tagja vagyok. L. Kapitány Orsolya főmuzeológus ajánlásával lettem a Szellemi Kulturális Örökség Igazgatóságának somogyi referense és 2020 szeptemberétől a Magyarországi Tájházak Szövetségének elnökségi tagja, a Dél-dunántúli Régió képviselőjeként. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkárság Múzeumi Főosztályának megbízásából 2019-től néprajzi szakfelügyelői feladatokat is ellátok.

Hiszek abban, hogy a helyi kultúra megőrzésében, továbbadásában, a lokális identitás kialakításában és erősítésében a muzeális intézményeknek különleges szerepe van. A Tájházszövetség elnökségének tagjaként szeretnék hozzájárulni ahhoz, hogy a dél-dunántúli tájházakban tevékenykedő kollégák a jövőben is hatékonyan bekapcsolódhassanak a múzeumi közéletbe, fejleszthessék szaktudásukat, valamint a gondjaikra bízott épületet és gyűjteményt, s naprakész ismeretekkel rendelkezzenek az aktuális muzeológiai és ismeretátadási irányzatokról. Feladataimat a többi elnökségi taggal szoros együttműködésben szeretném végezni. Bízom benne, hogy személyes kvalitásaim – jó kapcsolatteremtő és problémamegoldó képesség, pozitív életszemlélet, rugalmasság, színvonalas feladatvégzés igénye – elősegítik számos tájházi projekt eredményes megvalósulását.

Vidák Tünde

Tízéves a „Villa Scederkyn” Tájház

2010. augusztus 20-án kezdődött a tiszaujvárosi „Villa Scederkyn” Tájház története. Az azóta eltelt tíz év bebizonyította, hogy ez egy sikertörténet. Már több száz gyermek ismerhette meg itt, hogy hogyan éltek elődeik. A tájházban minden évben új időszaki kiállítás látható, ahol a település múltjának egy-egy szeletét mutatjuk be. Szakmai fórumok helyszíne, hiszen 2018-ban a Tájházszövetség itt tartotta regionális találkozóját. Közösségi programok színtere, a szüreti multság otthona. A „Villa Scederkyn” Tájház lehetőséget biztosít tanulásra, tanításra, múltidézésre, élményszerzésre, kikapcsolódásra.

Az ünneplés első állomásaként emléklapot vehettünk át a Skanzenben, és egy kis bemutatkozó kiállításra is lehetőségünk nyílt a *Hagyományaink vendégségben* című programon.

Szeptember 26-án gyűltünk össze a tájházban, ahol egy évfordulós rendezvényre került sor. A tájház kialakításának kezdeteiről Mátyás Zoltán, a Tiszaujvárosi Művelődési Központ és Könyvtár igazgatója tartott egy kis múltidézőt, majd Ferenczik-Lévai Fanni muzeológus vette át a szót, aki a tájházi munkájához köthető élményeit mesélte el a megjelenteknek. Ezután Urbán Anett muzeológus mutatta be az idei

Tízéves a Villa Scederkyn Tájház című időszaki kiállítás (Fotó: dr. Kákóczki Balázs)

év időszaki kiállítását, amely természetesen az évfordulóhoz köthető: az elmúlt tíz évnél állít emléket. Bemutatjuk a tájház rövid történetét, életképeket láthatnak az itt zajlott főbb eseményekről, valamint a korábbi időszaki kiállítások kivonatát és jellemző tárgyait is megtekinthetik a látogatók. Ezt követően a helyi Bokréta Citerazenekar és a Mezei Virág Népdalkör, majd a Tardi Hagyományőrző Egyesület műsorát élvezhettük, miközben sült a krumplilángos és megismerkedhettünk a gyöngyfüzés rejtelseivel. A járvány és a hideg időjárás ellenére egy újabb hasznos és kellemes napot töltöttünk együtt a tájházban!

Az időszaki kiállítás 2021 nyaráig látogatható.

Helyszín: 3580 Tiszaújváros, Bocskai u. 18.

Elérhetőségek: tmkk.tujvaros.hu; helytortenet@tujvaros.hu.

Urbán Anett

A Bokréta Citerazenekar és a Mezei Virág Népdalkör műsora (Fotó: dr. Kákóczki Balázs)

Tájházaink az online térben

2020. szeptember 11-én Álmosd látta vendégül a Kelet-Magyarországi Tájházak Regionális Találkozójára érkező tájházak képviselőit. A rendkívüli járványügyi helyzet ellenére jöttek is a vendégek Bagamérból, Debrecenből, Létavértesről, Nagyrábérről és Tiszadadáról. A technika segítségével egy előadás erejéig Hajdúszoboszló is bekapcsolódott a konferenciába.

Tóth Sándor polgármester úr szívélyes köszöntője után belevetettük magunkat a témánkba: *Az online tér használata pandémia alatt és után* – rendkívül aktuális volt és jelenleg is az. Vitaindító előadásom után megosztottuk tapasztalatainkat és jó ötleteket gyűjtöttünk egymástól.

Kovács Géza (Tiszadada) arról számolt be, hogy a kényszerű bezárásst hogyan fordították saját hasznukra, hiszen végre volt idő az adatbázis fejlesztésére, gyűjteménybővítésre, leltározásra. A folyamatos Facebook jelenléttel az érdeklődés fenntartása volt a céljuk. Sikeres kezdeményezésük volt a *Remény májusfájának* felállítása és az arra érkező üzenetekkel valóban erőt sugároztak kis közösségüknek. Szíporokáltak az ötletek: *Online könyvbemutató, Virtuális kocsmazás, Küldd el a fényképet!* mind-mind életben tartották a falu közösségét, nem maradtak el a megszokott rendezvények, csak új formát öltöttek. Kíváncsian várjuk, hogyan érkezik majd meg ebben az évben a Mikulás a tiszadadai gyerekekhez, mert várni most is fogják őt, mint ahogy évtizedek óta hagyományosan. Biztos vagyok benne, hogy a dadaiaknak erre is lesz jó ötletük.

Vaskóné Borika (Hajdúszoboszló) izgatottan avatott be bennünket a 25. születésnapját ünneplő Gazdaház programjainak az előkészületeibe. Mert az ünnepség nem maradhat el, mérlegelni kell az eltelt negyedszázadot. Videók készítése, online bejelentkezés, virtuális sütés-főzés szerepelt az ötletek között. S főpróbaként a találkozónkon is tesztelhetjük az internetes bejelentkezés előnyeit és nehézségeit is.

Kővári Emese (Létavértes) arról számolt be, hogy speciális helyzetük miatt (kiállítóterük egy időseket gondozó szociális intézmény területén található) élménypedagógiai programjukat: a *Tanya Kalamajkát*, áthelyezték a Pöttöm Farmra, ami új lehetőségek tárházát nyitotta meg előttük. Szívesen alkalmazzák a drámapedagógia módszereit programjaiknál.

Balogh Sándorné Ilike (Nagyrábé) örömmel mesélt arról, hogyan váltak a régi fényképek a digitalizálás révén közkinccsé. Sőt ezen felbuzdulva – a *Kézai Simon Programnak* köszönhetően – megkezdődött a már lezajlott rendezvények, események közkinccsé tétele is. Jó gyakorlatként mutatta be a Szent György napi kihajtáshoz kapcsolódó programot: a juhnyáj terelését, a hagyományosan ehhez kapcsolódó *Sárrét Íze Fesztivál* online térbe helyezését az ételkészítéstől, a zsúri bejelentkezésén át a fellépők műsoráig.

Tóth Sándor polgármester köszöntője (Fotó: Korompai Balázs)

Nagy Gergely gyűjteménykezelő előadása (Fotó: Korompai Balázs)

Nagy Gergő (Álmosd) a vendéglátók nevében bemutatta alapításuk sorrendjében a település látnivalóit: a Kovácsműhelyt (1989), a Post Mail Art Múzeumot (2000), a Joseph Kádár Gyűjteményt (2002), a Hajdúsági Alkotók Galériáját (2003) és a Falumúzeumot (2017). Hallhattunk az álmosdi digitális adattárról, a Facebook, az Instagram, a Google és a Pinterest használatáról, sőt még hasznos gyakorlati tanácsokat is kaptunk, mint például a kereső optimalizálás vagy a beépített statisztikai programok beállítása.

Tanultunk a tapasztalatokból, így már felkészültebben vágtunk neki a sok kérdőjelet tartogató őszi időszaknak. Facebook csoportunkba (Kelet-magyarországi tájházak) érkeztek is a rendezvény után a pozitív visszajelzések:

„Köszönöm, hogy veletek lehettem. Nagyon hasznos ötleteket hoztam haza, amit megoszthatok a kollégákkal, hogy közösen hasznosítsuk. A társaság is nagyon jó volt!”

„Mi is köszönünk mindent, a meghívást, a helyet, a türelmet, az igen finom ellátást, s az ötletdömpinget.”

Mindannyian köszönjük Tóth Sándor polgármester úrnak a szíves fogadtatást, s azt, hogy velünk töltötte ezt a tartalmas napot. Nagy Gergőnek és csapatának a szervezést, a tájházak képviselőinek az aktív részvételt.

Ismét jó volt Veletek találkozni!

Korompainé Mocsnik Marianna

A Gazdaház online bejelentkezése (Fotó: Korompai Balázs)

Az oszkói Pincetájház megnyitója

2020. október 17-én tájházként megnyílt egyesületünk, a Hegypásztor Kör pincéje, melyet korábban Öregpince néven emlegettünk. A Pincetájház tulajdonosa és fenntartója az a civil szervezet, mely e napon tartotta 35. születésnapját.

A megnyitó ünnepségen V. Németh Zsolt, a kiemelkedő nemzeti értékek felügyeletéért felelős miniszteri biztos, a térség országgyűlési képviselője karanténba kerülése miatt csak videó üzenetével tudott „jelen lenni”. Ezt követően dr. Bereczki Ibolya, a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum ágazati feladatokért felelős főigazgató-helyettese, a Tájházszoetség elnöke és dr. Illés Péter etnológus, a Savaria Múzeum főmuzeológusa mondtak megnyitó beszédet, majd a pince két bejáratát a nagy pincekulcsokkal ki is nyitották.

Az egyesület részéről a jelenlegi elnök, Kovács István és az alapítók közül Zágorhidi Czigány Csaba építész, a szőlőhegyi népi építészet jó ismerője is aktív részesei voltak a megnyitónak, ismertetve az egyesület és az épület sorsának összefonódó történetét. A megnyitót Nagy Tiborné szavalata és Drimmer Julianna népdalcsokra színesítette.

A Pincetájház története

Öregpince – egy háromosztatú, 1846-ban épült boronafalú, zsúpfedeles présház –, mely mindig is ezen a helyen állt. Az Újhegy nevű szőlőhegy a falutól 2 km-re érhető el, ennek egyik szélén, a Zalabér irányába vezető úthoz közel található a Hegypásztor Kör területe, ahol ez a pince is áll. Népi építészeti szempontból jelentős, mivel megőrizte azokat a vonásokat, melyek a Vasi Hegyháton található többi hasonló korú pincére is jellemzőek, tehát alkalmas annak bemutatására.

Az egyesület 1986-ban vásárolta meg az épületet és állította helyre. Ezt követően kétszer is tűz pusztította, 1990-ben és 1999-ben. Mindkét tüzeset után helyreállították, de a korábban benne lévő és leégett prés helyett már nem került a pincébe hasonló méretű szerkezet, jelenleg egy kisebb áll benne. Gyümölcsfák állnak körülötte, a pince képe harmonikus, tájba illeszkedő. Egyesületünk céljaihoz illeszkedően határozta el kb. másfél évvel ezelőtt, hogy a területén álló pincét visszaállítja eredeti formájának megfelelően, és berendezését összegyűjti, azt szakszerűen kezelve bemutathatóvá teszi. Ebben a munkában egyesületünk szakmai segítője volt mindvégig dr. Illés Péter etnológus, a Savaria Múzeum főmuzeológusa.

A Pincetájház helyreállítása

A pince hosszabb ideig tárolóhelyként szolgált, ennek megszüntetése lehetővé tette az eredeti funkció visszaállítását.

Az épület minden része – aljzat, falak, földem és a tető – javításon esett át. A falakat több helyen – a korábbi tapasztást leverve – újra kellett tapasztani és a teljes felületet meszolni. A földem tisztítása megtörtént, valamint a tető éleite és gerincét kellett újra megrakni. Ezekre a munkálatokra a Naturarch Kft. kapott megbízást. A helyiségek világítása is a bemutatótér funkcióhoz alkalmazkodóan készült el, ezt szakember kollégánk végezte el.

A pihenőszobában egy digitális képkeret segítségével lehet archív fotókat nézegetni a Hegypásztor Kör által végzett pincefelújításokról, és a szőlőhegyhez kötődő életképek válogatásából.

Az enteriőr kialakítása, a bemutatott tárgyak beszerzése

A tárgyak javarésze az egyesület tulajdonában állt már korábban is, mivel több, a Vasi Hegyháton található pincét javítottak vagy bontottak el kollégáink, így ezekből a pincékből mentettek meg több enyészetre ítélt darabot. Egyesületünk működését látva és céljait ismerve több magánszemély is ajándékozott már korábban szőlőhegyi eszközöket a Hegypásztor Körnek, épp a tárgy értékét felismerve, annak megmentését remélve ettől. Ezen kívül több egyesületi tag is felajánlott a tájház berendezéséhez szükséges tárgyakat.

Az egyik legértékesebb felajánlás az oszkói Szép Józseftől, illetve az ő örökösétől érkezett. Jóska bácsi a Hegypásztor Kör működését már a kezdetektől végig kísérte, az egyesületnek tagja is volt haláláig. Örömmel vett részt a programokon, segítette, tudásával támogatta az egyesület tagjait. Természetesen ő is borászkodott, szőlőhegyét szinte életének az utolsó évéig, ameddig bírta erővel, gondozta. Még életében felajánlotta pincéjének hordóit, kádjait. Örökösei – tiszteletben tartva kívánságát – halála után megkeresték az egyesületet, így került a Hegypásztor Kör tulajdonába az a hordósor és a két kád, melyek ma a Pincetájház pince helyiségében láthatók.

Különlegességei közé tartozik a *dikónak* nevezett, pihenést szolgáló, fakeretre készült rozsszalma fonatú ágy, és a préstér egyik belső sarkában található tűzpadka és szikrafogó, valamint a *kölkes* fazár.

A helyi közösség bevonása

A helyi közösséget is bevontuk már a létrehozás folyamatába. Ehhez gyűjtési felhívást tettünk közzé, melyben a tárgyak mellett archív fotókat is kértünk. Érkezett is több kép, melyeket szkenneléssel digitalizáltunk és rögzítettünk. Ezeket a digitális képkeret segítségével mutatjuk be.

Fontosnak tartjuk, hogy az egyesület tagjait megszólítva, illetve rajtuk keresztül a település lakosságát is elérve a még fellelhető értékeket össze tudjuk gyűjteni,

Hordósor a pincében (Fotó: dr. Sohajda Zsuzsanna)

*Kulcs a kölkes fazárhoz
(Fotó: dr. Sohajda Zsuzsanna)*

Fonott díkó (Fotó: dr. Illés Péter)

és a közösség számára megőrizzük és bemutassuk ezeket. Ez az identitástudatot is erősíti a falu lakóiban, mivel az általuk sokszor már értéktelennek tartott eszközöket viszontláthatják egy olyan helyen, amely kifejezetten gyűjtőhelye az értékeknek. Ez egybecseng egyesületünk alapvető céljaival, hogy a szőlőhegyet, a szőlőhegyi életet fellendítse, ami a hegyen zajló gazdálkodásra is hatással lehet.

A Hegypásztor Kör tevékenységét, a különböző szőlőhegyi programokat, a gyermek és felnőtt csoportok fogadását, az erdei iskolás programokat teszi teljessé a Pincetájház bemutatása.

A megnyitóra az egyesület egyik tagja, Török Miklós a saját pincéjében korábban használt, vesszőből font mustszűrőt ajándékozott a Pincetájházba, mely azóta az enteriőrt gazdagítja.

Végezetül álljon itt a korábban már említett Szép József egyik verse, mely a megnyitón is elhangzott.

Újhegyi tájleírás

*Hajnali szél lengedezik,
A madár család ébredszik.
Gyülekeznek a nagy cserfán
Az Újhegynek a bejáratán.
Elférnek rajt néhány százan
Mint a mese országában.
Nagyot rikkant a pitypalaty
Idős bácsi lassan haladj.
Tarisznyába borosüveg
Billeg fejedén a süveg.*

*A fák mellett gémeskút áll
Raportra vár, mint a huszár.
Azt várja tán, hogy meghúzzák?
Hogy a vödört elbuktassák?
Bólintgasson, bizonyítson
Hogy mindenkit megításson
Ide jár a János kocsis
Szép a ló, de szerszáma is.
Meghúzza a csiga szarát
Megitatja pejkancaját.*

*Az ösvényen túl út keresztez
Oda tart a kőkereszthez
Ha elmész ottan a hegyedhez
Fohászodj az Istenedhez.*

*Amottan a hegyoldalon
Van sokszor nagy vigadalom
Búbosbankák játszadoznak
Kis mókusok ugrándoznak.
Csúfolják a hegyi macskát
Mert nem pödri ki a bajszát.
Lent a völgyben pincesor van
Nádfedéllel takarosan
Vastag padló az ajtója
Vasrácsos az ablaka
Nyikorog a faprés benne
Nem tudom, hogy mit szeretne
Nincsen annak semmi baja
Csak fából van az orsója.
Dél felé néz a tornáca
Mint a betyárok csárdája*

Asztal is van, nagy fatörzsek
Puha zsombék ülőkéknek.
Valamikor a hegypásztor
Itt sok dohányt elpipázott.
Oly szelíden ölel téged a természet,
Mint a virágszirom a sok édes mézet.
Nyiladozó fáknak édes illatába
Ott érzed magad a szép menyországba.

Ballagjunk hát el odáig
Az én kedves kis tanyámig.
Szomszédom a Lajos bácsi
Megnézheti ötet bárki.
Arcán a nyolcvannégy év meglátszik
Az élet ekéjének cifra barázdái.
A másik szomszéd még fiatal,
Lefelé könnyen szalad.
Harmadik a Vincze Imre
Összejönnek reggel-este.
Beszélgetnek jobb időkről
A régi szép emlékekről.
Hej mikor én fuvaroztam
Ezerkilencszáz harminchatban.
Akkor készült a nyolcas műút
Nem ismertük a földgyalut.

Hát mikor én masináltam
Nyolc-tíz évig egy hujába
Az öregjegyző nagy gőzgépe
Van annak már ötven éve.
Szép volt ám a fiatalság
Csak ne jött volna a katonaság
Levittek a Piaváig
Ott is veszünk majd egy szálíg.
Osztrák-magyar monarchia
Köllött neked komiszruha?

Közbe megereszti borral régi csoboját
Abból megönti a rózsás korsóját
Korsóból a pohárba kerül a vörösbor
Amitül az ember vére is megmozdul
Mikor a poharat fogják már a kézbe
Sóhajtásuk felszáll az egek egére.
Koccintanak egyet az örök békességre
(Nézi csak az ember, s könny tódul szemére.)
A másikra meg igyunk, az örök üdvösségre.
Adjon Isten bort, búzát, békességet,
Minden magyar embernek békés öregséget.

(Szép József, Oszkó, 1981. 02. 22.)

Drimmel Katalin

Mesélő szekrények

2020. október 11-én, csaknem egy éves előkészítő munkát követően nyílt meg Zsámbék eddigi legmodernebb múzeumi kiállítása a Szent Vendel-domborműves népi lakóházban.

Közösségi összefogás gyümölcseként született 1992-ben tájházunk, és közösségi összefogás kísérte a *Szekrénymesék* című tematikus kiállítás létrehozását is, melyhez az anyagi alapot az EMMI Kubinyi Ágoston Program és Zsámbék Város Önkormányzata, a szakmai segítséget a Szabadtéri Néprajzi Múzeum, a tartalmat sok kedves helyi történetmesélő és adományozó biztosította.

Adott volt egy funkció nélküli szoba tele szekrénnel, amivel kezdeni kellett valamit és egy ötlet, amihez épp erre volt szükség: a helyiség megfelelő előkészítése után, az öt restaurált szekrény belsejét is felhasználva, interaktív elemekkel és a modern technika nyújtotta lehetőségekkel kiegészítve, termes, tematikus kiállítás létrehozása fotókból, hangzó anyagokból, vetített interjúkból, használati tárgyakból, szöveges leírásokból és viseletekből, hogy ebben a szokatlan formában tegyük átélhetővé a helyi emlékezet egy-egy szeletét.

A kiállítás vezető kurátori feladatát felkérésre dr. Vass Erika néprajzkutató vállalta el. Több szalon kezdtük meg a munkát: a műszaki, technikai jellegű feladatok mellett az anyaggyűjtés, a kiállítás tematikájának kidolgozása és a közösség mozgósítása következett. Elsőként megrendeltük az épület gázosítással történő szümentesítését, az örökségvédelmi értékléltár elkészítését és az építészeti felmérést a helyi önkormányzat által biztosított önrészből. A pályázati forrás terhére pedig megkezdődött az öt szekrény restaurálása és a kiállítótér előkészítése; ezzel párhuzamosan zajlott az anyaggyűjtés és a tematika kidolgozása.

Felhívásokat tettünk közzé, megszólítva a helyi közösség valamennyi rétegét, magánszemélyeket, intézményeket és civil szervezeteket egyaránt. Elindítottuk a településtörténeti archív anyagok, fotók, viseletek, tárgyak, emlékek, főként személyes történetek gyűjtését. Közben *Meséld el, Nagyi!* címmel külön pályázatot hirdettünk diákoknak, fiataloknak (12 éves kortól), akik jól kezelik a modern technikai eszközöket, például az okostelefonokat és a felvett kép-, illetve hangfájlokat le tudják menteni számítógépre. Egy harmadik felhívás különféle lehetőségeket kínált azoknak, akik segítőként, önkéntesként szerettek volna bekapcsolódni a munkába, mint pl. angol és német fordítás, vagy szereplés, közreműködés a megnyitó ünnepségen.

Miután a restaurált bútorok a helyükre kerültek, megkezdődött a szekrénybelső kialakítása, bennük a kiállítás berendezése és megvilágítása, a feliratok, tablók egy-egy dizájnba rendezése, a nyomdai munka megrendelése, a szükséges kisbútorok,

*A kiállítást megnyitó dr. Bereczki Ibolya a Lochberg Táncsoport tagjainak gyűrűjében
(Fotó: Módiné Cseke Zsuzsanna)*

*A kiállítás vezető kurátora, dr. Vass Erika néprajzkutató a Zsámbéki Német Kórus tagjaival
(Fotó: Módiné Cseke Zsuzsanna)*

technikai eszközök és kiegészítők beszerzése, felszerelése. Buzás Miklós, a Szabadtéri Néprajzi Múzeum főépítész kreatív ötletekkel segítette az interaktív elemek tervezését, így került sok egyedi játékos elem a kiállítóterbe: kiforgató játékok, kép- és mintanézegetős, kihúzható fiókok. Ebben a szakaszban a nyomdai gyártáson kívül minden mozzanat saját csapatunk munkája volt, így a famunka, a technikai kivitelezés, a villanyszerelés és a grafikai tervezés is. A helyiek aktivitásának és dr. Vass Erika alapos, érzékeny és hozzáértő kutatómunkájának köszönhetően megteltek a szekrények, megszülettek a tablószövegek és a kiválasztott tárgyak, fotók, dokumentumok mellé rendelt feliratok – mindez a megálmodott tematika alapján – öt szekrényben:

Gyerekvilág

Az 1839-ben készült szekrény sok mindent elmesél a régen itt élt gyermekek életéről. Mi volt jellemző a névadásra? Miért a legidősebb fiú örökölte a teljes birtokot? A gyerekek mivel játszottak és hogyan nevelődtek bele a munkavégzésbe már egészen korán? Milyen volt az óvoda és az iskola? A kiállított tárgyak között láthatunk gyerekjátékokat, palatáblát, gótbetűs könyveket; a fiókszerűen kihúzható, hét polcos képnézegetőben a szöveges leírásokat eredeti, archív fotók illusztrálják. Az érdeklődők kipróbálhatják a gót betűk írását is: kiforgató játékok a latin és gót betűket segíti összehasonlítani. Ki-ki leírhatja monogramját, vagy akár a teljes nevét.

Az emberélet fordulói

A születés, elsőáldozás, bérmezőzés, házasság és halál szokásvilágát, mint a változásokat, a határok átlépését segítő rítusokat mutatjuk meg a 20. század első feléből származó fényképek, leírások és tárgyak segítségével. Maria Batter 1907-ben készült szekrényében sok más mellett három különleges tárgy is található. A vasból készült, kovácsolt, golya alakú köldökszorító csipeszt egy zsámbéki bábaasszony használta több mint száz évvel ezelőtt. Láthatunk egy 1930-ból származó családi ereklyét, egy díszes keretbe foglalt menyasszonyi mirtuszkoszorút, mely a hagyomány szerint a menyegzőt követően a tisztaszoba falára került, mint a ház ékessége. Fickner Anna gyönyörű sötétzöld menyasszonyi réklíjét, amit 1933-ban viselt, nem csak archív fotókon, de eredetiben is megcsodálhatjuk. A játék ebben a szekrényben sem maradhat el. Témája mi más is lehet, mint a párválasztás...

Jeles napok

A zsámbéki svábok mélyen vallásos, római katolikus hitű emberek voltak, életüket meghatározták nemcsak az egyházi ünnepek, de a hagyományban gyökerező népi vallásosság is. A tájház homlokzatán egy Szent Vendelt ábrázoló dombormű látható. Maria Frech 1901-ben készült szekrényében az ő ünnepe

A kiállítóterbe ezen a szalagfüggönyön át vezet az út – mintha egy szekrény belsejébe lépnénk (Fotó: Módiné Cseke Zsuzsanna)

Jelli Jánosné Gizi néni szeretett anyósa esküvői blúza mellett (Fotó: Módiné Cseke Zsuzsanna)

A szekrények életre keltik a múltat (Fotó: Módiné Cseke Zsuzsanna)

mellett az évkör rendje szerint a karácsony, farsang, húsvét, a búcsú és búcsújárás köréből, az Úr-napi és Mária mennybevétele-napi, valamint a szürethez kapcsolódó hagyományok közül mutatunk be néhány jellegzetes szokást. A több mint száz esztendőös imakönyv, a környéken jellegzetes ovális kis szentkép és a házi oltár szépen és hitelesen illusztrálja az ismeretanyagot. A játékos elemek ebben a szekrényben is jelen vannak: a hétfiókos képnézegető segítségével a látogató önállóan fedezheti fel az archív helytörténeti fotókkal illusztrált leírásokat, a kivethető képkirakó kockajátékok pedig életre keltik a jeles napokhoz kapcsolódó jeleneteket.

Bútorfestés, restaurálás

Anna Tafferner 1922-ben készült szekrénye 1946-ban, a zsámbéki németek kitelepítésekor Németországba került, majd onnan 2011-ben kaptuk vissza a tájházba. Története egybefonódik Theresia Grosshähle restaurátor sorsával, aki a Zsámbékról 1946-ban kitelepített svábok egyike volt. Tercsi néni fontos szerepet játszott a tájház létrehozásában és a gyűjtemény eredeti bútorkincsének felgyűjtésében, valamint szakszerű restaurálásában. Közbenjárásával kerülhetett haza ez a szekrény is a Dunamenti Svábok Múzeumából, Ulmból, „aki” egyes szám első személyben meséli el saját történetét. A hétfiókos mintanézegető polcai a zsámbéki sváb bútorfestés rejtjelmeibe engednek betekintést, részletes elemzéseket helyeztünk itt el a virágmotívumok és színek szimbolikájáról. Aki szeretné kedvenc életfáját emlékül hazavinni, a mintakincs egy-egy elemét átrajzolhatja pauszpapírra és kiszínezheti az asztalra rögzített, jellegzetes zsámbéki sváb virágmotívumokat bemutató lap segítségével.

A betelepítéstől az elűzetésig

Az életmóddal, szokásokkal, hagyományokkal kapcsolatos kutatás mellett kiemelt témánk volt a kitelepítés és a betelepítés – nem csak a régi zsámbéki sváb családok vonatkozásában. Fontos volt számunkra az is, hogy megemlékezzünk a ma Kölesden élő református magyarok zsámbéki ősei elűződésének történetéről a 18. század elején, vagy, hogy 1946-ban mi történt a Felvidékről kitelepített, Zsámbékra került felvidéki magyarokkal, és miről szólnak az Alföldről, a Kunságból és Jászságból, valamint az 1989-ben Erdélyből a településre költözött „új telepesek” történetei. Rosina Nibling 1898-ban készült szekrényében a Zsámbékon történt lakosságcserevel kapcsolatos eseményeket, nemcsak, mint történelmi tényeket, hanem, mint tragikus egyéni sorsokat – főként a németek betelepítését és elűzetését – mutatjuk be térképek, statisztikák, levelek segítségével.

Még néhány érdekesség: szökröny, digitális archívum és szekrényszépségverseny

Az öt szekrény mellett kiállítottunk egy *szuszékot*, más néven *szökrönyt*, vagyis ruhás ládát, ami a szekrények elődje volt. A szép, karcolt rozetta mintás mütárgy Rátkai György zsámbéki grafikusművész hagyatékából került hozzánk és bár nem Zsámbékról, hanem Baranyából, gazdája szülőföldjéről származik, az elmúlt évtizedeket már településünkön töltötte.

A terem egyik falán, két szekrény közé elhelyeztünk egy nagyméretű okos TV-t, hozzá tartozó adathordozóval, mely a közel tíz éve megalapított *Mesélő Zsámbék* helytörténeti archívum teljes anyagának állandó, mindenki által hozzáférhető tárhelye lett.

Látogatóink búcsúzóul szavazhatnak a számukra legkedvesebb, legszebb, legérdekesebb szekrényre a *szekrényszépségversenyen*. A szavazat mellé indoklást, nevet és elérhetőséget kérünk, mert a szerencsések évente értékes ajándékot nyerhetnek a Múzeumok Éjszakáján.

Átadó ünnepség

2020. október 11-én dr. Bereczki Ibolya, a Szabadtéri Néprajzi Múzeum főigazgató helyettese, a Tájházzövetség elnöke adta át a *Szekrénymesék* kiállítást a nagyközönségnek, aki az ötlettől a megvalósításig segítő és inspiráló figyelemmel kísérte ügyünket. A megnyitó valódi ünnep volt, a szó legszebb értelmében.

A projekt ugyan lezárult, de a munkát nem tekinthetjük befejezettnek, hiszen a *Szekrénymesék* jellegénél fogva – remélem – egy hosszú folyamatnak csak egy fontos állomása.

Jó szívvel ajánlom *mesélő szekrényeinket* kicsiknek és nagyoknak, mindazoknak, akik kíváncsiak azokra a történetekre, amiket a régen itt élt svábok életéről, a gyerekek világról, ünnepekről és hétköznapokról, az emberélet fordulóiról, a betelepítésről és elűzetésről – és persze saját magukról mondanak el. Külön szeretettel hívlak és várlak Benneteket, kedves tájházas kollégák!

Balázs Mónika Csilla

Észak-magyarországi regionális találkozó

2020. szeptember 18-án a járványhelyzet ellenére is népes, 33 fős részvételi létszámmal a Matyó Népművészeti Egyesülettel közösen valósítottuk meg regionális találkozóinkat Mezőkövesden. A rendezvény központi témája az örökségvédelem volt.

Dr. Bereczki Ibolya, a Magyarországi Tájházak Szövetségének elnöke nyitotta volna az előadások sorát, ám sajnos személyesen nem tudott részt venni az eseményen, így a tájházak örökségvédelemben játszott szerepéről leírt gondolatait Fancsalszki Noémi tolmácsolásában hallgathattuk meg.

A következőkben Vígh Henrik, a Mezőkövesdi Önkormányzat Városfejlesztési és Városüzemeltetési Irodájának irodavezetője ismertette a Hadas városrész fejlesztésére vonatkozó elképzeléseket és a már megvalósult eredményeket.

Ezután dr. Stachó László színes és tanulságos előadását élvezhette a hallgatóság Egerlövő leendő tájházáról, mely a jövőben a Népi Építészeti Programon részt venni szándékozók számára hasznos útmutatóul szolgálhatott.

Fancsalszki Noémi, a Magyarországi Tájházak Központi Igazgatóságának néprajzos muzeológusa a Népi Építészeti Program tájházak számára biztosított lehetőségeit mutatta be prezentációjában, kiváló elméleti alapot szolgáltatva az előző előadásban bemutatott gyakorlati megvalósításhoz.

Az előadások sorát Kmellár Viktória, a Magyarországi Tájházak Központi igazgatóságának néprajzos muzeológusa zárta, aki a Tájházi Tudástár sorozat köteteit, kiemelten a harmadikat mutatta be, melyben a hagyományos népi építészeti technológiák alapjaival ismerkedhettünk meg.

Ebéd után Berecz Lászlóné, a Matyó Népművészeti Egyesület elnökének vezetésével megtekintettük a Hadas városrészt, majd egy kézműves foglalkozáson is részt vehettek az érdeklődők.

Köszönjük a Matyó Népművészeti Egyesületnek a szíves vendéglátást, az érdeklődőknek pedig a részvételt!

Urbán Anett

Örökségvédelem a tájházakban

2020. szeptember 18. Mezőkövesd, Észak-magyarországi Regionális Találkozó

Tisztelettel köszöntöm a regionális tájháztalálkozó résztvevőit, a Magyarországi Tájházak Szövetsége tagjait és az örökségvédelem, szorosabban véve pedig az épített örökségvédelem iránt érdeklődőket!

Sajnálom, hogy ezúttal személyesen nem tudok jelen lenni, mégis, úgy vélem, a téma fontossága és az ügy iránt érzett felelősség okán néhány gondolatot mégis szeretnék Önökkel megosztani.

Tegnap délután Zsámbékon jártam, ahol az ottani tájházban a jövő hónapban tervezzük megtartani műtárgyvédelmi mintaprojektünket, a Magyarországi Tájházak Központi Igazgatósága és a Magyar Képzőművészeti Egyetem restaurátor-képzésében dolgozó oktatókkal és egyetemi hallgatókkal. A helyszín nem más, mint a Szent Vendel domborműves tájház, amely kívül és belül éppen most újul meg. Október 11-én nyílik meg a Kubinyi Ágoston Program támogatása révén a *Szekerénymesék* című új állandó kiállításuk, és nemrégiben nyertek forrást a Népi Építészeti Program keretében az épület felújítására is. Alig több mint két héttel ezelőtt pedig Szentendrén, a Skanzenben, a *Hagyományaink vendégségben* című programunkon találkozhattunk a zsámbékiakkal, akik viseletüket, folklórijukat, szellemi örökségüket nemcsak bemutatták, hanem újra is éltek látogatóink és tájházias közösségeink körében.

A településen, Zsámbékon egyedülálló építészeti örökség képviselője a tájház, ugyanakkor a település arculata – a helyben megőrzött, hagyományos építészeti értékeket is hordozó épületek jelentős arányával és gondozottságával – jelzi, hogy az itt élőknek fontos saját örökségük, hagyományaik megtartása. Példájuk azonban nem egyedüli, és ezt az is jelzi, hogy a Tájházigazgatóság adatbázisában 2020-ra meghaladta az 500-at a tájházaink száma. Történik mindez egy olyan korszakban, amikor a digitális világ, az internet, a közösségi média szerepe százszor nagyobb, mint ahogyan azt egy vagy akár két évtizeddel ezelőtt elképzelhettük volna.

Mégis, az örökségvédelem napjainkban több és más, mint tudományos értekezések sora egykor volt építészeti értékekről, amelyek végérvényesen elmúltak, vagy funkciójukat veszítve pusztulnak.

Ha egy település közössége felfedezi múltjának épületekben is megnyilvánuló értékeit, foglalkozik vele, majd tesz érte, ismereteket gyűjtve a helyes és tartós megőrzés módszereiről, akkor a közösség tagjai képesek lesznek együtt tenni örökségükért. Mindez a jelenben történik, de a jövőjükre is kihat, és segíti, hogy az egymástól elszakadófélben lévő generációk tagjai újra egymásra találjanak. Minderre számos példát találhatunk tájházaink körében, elegendő csak Szadára, Felpécre,

Somogyszobra, Nagytarcsára, Órtilosra, Oszkóra, Cigándra, Tiszafüredre vagy éppen Kóspallagra, vagy a kárpátaljai Nagyberegre utalnom. A felsorolás folytatható lenne, és a tájházak megújulásáért dolgozó közösségeket hosszan sorolhatnám.

Mégis, miben rejlik a tájházi örökségvédelem sikerének titka?

Nincs egységes recept arra, hogy mit és hogyan tegyünk közös ügyünk érdekében. A 2002-ben, közel két évtizede megszületett Magyarországi Tájházak Szövetsége olyan szakmai szervezet, amelynek tagjai magánszemélyek, tájházfenntartók, települési és nemzetiségi önkormányzatok és érdeklődők határon innen és túl. Tagjai és támogatói fontosnak érzik, hogy hagyományaink, kultúránk, tudásunk ne csak megmaradjon, hanem azt mi magunk és utódaink is újra és újra megélhessük.

A legfontosabb, hogy ismerjük meg, fedezzük fel helyben meglévő, vagy éppen megbúvó épített örökségünket, keressük meg a lehetőségeket – mert vannak – annak megőrzésére, ehhez keressünk partnereket, vonjuk be a helyi közösség tagjait. Mindezen túl szerezzük meg azt a tudást, amellyel hiteles helyreállítás révén tájháznak szánt vagy már akként létező épületeink népi építészeti értékeit megőrizhetjük. Mindezekon túl elengedhetetlen, hogy épületeink funkcióval, élettel teljenek meg kiállításai és programjai révén, és a létrehozó közösséget szolgálják.

A hagyomány – legyen az a szellemi kulturális örökség vagy az épített örökség egy-egy eleme, vagy éppen közösen megnyilvánuló komplex egysége – így lehet 21. századi létünk része, és ez tart meg bennünket.

Köszönöm figyelmüket, eredményes tanácskozást kívánok!

Dr. Bereczki Ibolya

A résztvevők Vigh Henrik előadását hallgatják (Fotó: dr. Kákóczki Balázs)

A Hadas városrész megtekintése (Fotó: dr. Kákóczki Balázs)

Leltározás jelen időben

Örök probléma a tájházások körében, hogy hogyan jussanak muzeális intézményi működési engedélyhez a szűkös pénzügyi lehetőségeik mellett. Az engedély előfeltétele többek között a szakleltár megléte, és működési engedély nélkül EMMI pályázatokon sem lehet indulni. Az önerős leltározás sok kis tájház esetében „jövő idő” vagy az „elérhetetlen” kategóriába tartozik.

Ezért is örül különösen az az öt német nemzetiségi tájház, akiknek gyakorlatilag az ölükbe hullott a lehetőség, hogy felmérjék tárgycastleányukat és szakszerű nyilvántartáshoz jussanak. A projekt finanszírozója a BMI (Bundesministerium des Inneren) – Német Belügyminisztérium – akik a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának közvetítésével adnak célzott támogatást. A BMI évek óta nyújt anyagi segítséget olyan közösségi rendezvényekhez, kisebb beruházásokhoz, amelyek a Magyarországon élő német nemzetiségi kultúrájának megőrzését és anyanyelvének ápolását segítik.

A koronavírus miatti korlátozások okán át kellett csoportosítaniuk a pénzeszközöket olyan programokra, amelyek kevés szereplővel valósíthatók meg és a megvalósítás során be lehet tartani az előírt érintkezési szabályokat. Így került látókörbe a hazai németiség tárgyi kultúrája, a kis múzeumok és tájházak leltározatlan gyűjteményei. Az ötletet tett követte.

A Budaörsön működő Német Tájházak Szakmai Központja javaslatára ebben az évben Berkenye, Szendehely, Mezőfalva, Vértestolna és Geresdlak tájházai vesznek részt egy *Pilotprojekt* keretében lezajló leltározásban. A munkát fiatal néprajzos kolléganők, a Magyarországi Tájházak Központi Igazgatósága, illetve a Skanzen munkatársai látják el szabadidejükben.

Megbízásuk a következő feladatokat tartalmazza:

- a kiállítási tárgyak Excel alapú elektronikus adatbázisának létrehozása (a hivatalos muzeális leltárkönyv rovatainak megfelelően);
- leltárkönyvek kikérése az arra illetékes szervtől;
- a tárgyatatok kézi/papír alapú rögzítése hivatalos néprajzi leltárkönyvbe;
- a leltári számok műtárgyakon való elhelyezése, illetve annak irányítása;
- tárgyfotók dokumentációs célú készítése, azok belső használatra való átadása.

A leltározás jól halad, és amint a néprajzosok elkezdik a leltárkönyvek megírását, máris beadhatják a tájházak a működési engedély iránti kérelmet. Reményeink szerint 2021-ben már az államilag kiírt szakmai pályázatokon is indulhatnak ezek a tájházak, illetve mindegyiket a Tájházsövetség tagjai sorában is üdvözölhetjük!

Ami pedig a projekt jövőjét illeti: 2021-ben két további tájház leltározására biztosít a BMI pénzügyi keretet.

Jaszmán Gabriella

Gefördert durch:

aufgrund eines Beschlusses
des Deutschen Bundestages

*A tárgy méretezését végzi Schulteisz Józsefné tájházvezető Geresdlakon
(Fotó: Jaszmann Gabriella)*

Leltározás közben: Jaszmann Gabriella Geresdlakon (Fotó: Schulteisz Józsefné)

A Magyarországi Tájházak Szövetsége Felügyelő Bizottságának jelentése a Szövetség 2019. évi tevékenységéről

(készült a 2020. szeptember 4-i közgyűlésre)

Tisztelt Közgyűlés,
Tisztelt Elnök Asszony!

A Felügyelő Bizottság a beszámoló a Szövetség alapszabálya VI. fejezet 6.3 pontjának megfelelően állította össze, feladat- és hatásköre alapján a szabályszerű működést, a gazdálkodást és a célok megvalósulását vizsgálta.

A szövetség ellenőrző szerve az elmúlt év során kapcsolatot tartott az ügyvezetéssel, folyamatosan minden szükséges információt, tájékoztatást megkapott a működéssel és a szakmai tevékenységgel kapcsolatban. Az Elnökség a FB tagjait üléseire rendszeresen meghívta, felmerülő problémák esetén konzultált a FB tagjaival.

Az egyesület eleget tett a jogszabályokban előírt követelményeknek, kötelezettségeknek, működése jogilag szabályos volt.

A Szövetség a 2019. évben a Közgyűlésén elfogadott munkaterve alapján folytatta tevékenységét:

- Elnökségi ülésre háromszor került sor, közgyűlést egy alkalommal tartott a szervezet, ezek megfelelően előkészítettek voltak, hatékonyan szolgálták a tagság érdekeit.
- Az „Év tájházvezetője” díjat Vaskó Istvánnénak, a Hajdúszoboszlói Gazdaház tulajdonosának,
- az „Év Tájháza” elismerést a veszprémi Bakonyi Háznak ítélte oda a szervezet.
- Gazdag szakmai- és továbbképzési programokat valósított meg a szövetség 2019-ben, regionális találkozókra Terényben, Szajkon, Felpécen, a Sóstói Múzeumfaluban, Szegeden és Felsőtárkányon került sor, a Boldogon rendezett országos találkozó rangos, emlékezetes eseménye a szövetség történetének.
- A Tájházi Hírlevél a korábbi évek gyakorlata szerint négy alkalommal megjelent, a szövetség honlapjával és közösségi oldalával együtt jól szolgálta a tagság és a szövetség partnereinek tájékoztatását.
- Előremutató a Magyarországi Tájházak Központi Igazgatóságával történő együttműködés: a közösen megvalósított Tájházi Műhelyek, a Kubinyi Ágoston Programról és a Népi Építészeti Programról szóló információs napok, a Hagyományaink vendégségben című rendezvény éppúgy a tájház fenntartók számára jelentettek hasznos, tapasztalatokban és élményekben gazdag alkalmakat, mint az oszkói Népi Építészeti Nyári Egyetem.

A Felügyelő Bizottság megtárgyalta a Tájházsövetség elnöksége által a közgyűlés elé terjesztendő, a számviteli törvénynek megfelelően elkészített éves beszámolót. A Felügyelő Bizottság véleménye szerint a beszámoló megfelel a törvényi előírásoknak, annak tartalmával a FB egyetért.

A gazdálkodással kapcsolatos információk, a szabályszerűen elkészült közhasznú-sági jelentés, a mérleg és az eredménykimutatás alapján a szövetség gazdálkodása stabil, eredménye pozitív, az egyesület 2019-ben is folytatta a korábbi években már megszokott kiegyensúlyozott, konzervatív gazdasági tevékenységét.

Az éves beszámoló eredménykimutatása szerint a tárgyévi közhasznú eredmény 62 ezer Ft, a szervezet a 2020. évet 1 297 ezer forint pénzeszközzel kezdhetette meg.

Tagdíjakból 2 688 ezer Ft befizetés történt, ez 1 %-kal (68 ezer Ft-tal) magasabb, mint a megelőző évben, az SZJA 1 % támogatások összege 54 ezer Ft volt.

A szövetség teljes bevételét közhasznú tevékenységek megvalósítására fordította. Az elnyert pályázatokból 314 ezer Ft segítette a szervezet működését. Sajnálatos módon a szervezet a 2019-es évben nem részesült a Nemzeti Együttműködési Alap működési és szakmai pályázati támogatásaiból.

Összességében: megállapítható, hogy a Magyarországi Tájházak Szövetsége 2019-ben eredményes évet zárt, ismertsége, elismertsége hazai és nemzetközi viszonylatban is növekedett. Érdemi, tevékeny része van ebben az elnök és az ügyvezetés stratégiai gondolkodásának, folyamatos tevékenységbővítő célkitűzéseinek, elkötelezett, lelkiismeretes munkájának.

A Felügyelő Bizottság 2020-ban is igyekszik minden tőle telhető segítséget megadni a tervezett továbblépésekhez, mind szakmai, mind szervezeti kérdésekben:

Szentendre, 2020. szeptember 04.

Dr. Víg Annamária
a FB elnöke

Dobosyné Antal Anna
a FB tagja

Dr. Páll István
a FB tagja

Jegyzőkönyv

A Magyarországi Tájházak Szövetsége megismételt Közgyűléséhez, melyet 2020. szeptember 4-én 13.30 órakor tartottak meg a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum Csilléry Klára Oktatóközpontjában.

Dr. Bereczki Ibolya a közgyűlés hivatalos kezdeteként megállapítja, hogy a megismételt időpontra a közgyűlésen harminc tag képviselője jelent meg. Az alapszabály VI. fejezete 1.6 pontja alapján a közgyűlés határozatképes.

Dr. Bereczki Ibolya köszönti a közgyűlésen megjelenteket.

A közgyűlésen tárgyalandó napirendi pontoknak, a kiküldött meghívó szerint az alábbiakat javasolja:

1. A közgyűlés tisztségviselőinek – vezető elnökek, jegyzőkönyvvezetőnek, szavazat számlálókknak, jegyzőkönyv hitelesítőnek – megválasztása.
2. Az Év tájházvezetője elismerés átadása.
3. A Szablyár Péter Emlékplakett átadása.
4. Beszámoló a 2019. évben végzett munkáról – *Hegedűsné Majnár Márta ügyvezető elnök és az elnökség tagjai.*
5. Éves beszámoló, közhasznúsági jelentés – *Hegedűsné Majnár Márta ügyvezető elnök.*
6. A Felügyelő Bizottság 2019. évre vonatkozó jelentése – *dr. Vigh Annamária FB elnök.*
7. Alapszabály szerinti rendes tisztújítás.
8. A szövetség 2020. évi munkaterve és költségterve – *Hegedűsné Majnár Márta ügyvezető elnök.*
9. Tájékoztató a XVIII. Országos Találkozó előkészületeiről, programjáról – *Jaszmann Gabriella.*
10. Tájékoztató a Népi Építészeti Program 2020. évi tapasztalatairól – *Vukoszávlyev Zorán, a Népi Építészeti Program szakmai vezetője.*
11. Egyebek.
12. Elnöki zárszó.

A közgyűlésen jelenlévők a napirendet egyöntetű kézfeltartással egyhangúlag elfogadják, más napirendi pont felvételét nem kívánják, közgyűlés megtartása ellen kifogásuk nincs.

Dr. Bereczki Ibolya vezető elnökek saját magát, jegyzőkönyvvezetőnek Jaszmann Gabriellát, szavazatszámológknak Lapid Esztert és Kulik Melindát, jegyzőkönyv hitelesítőknak Urbán Anettet és Korompainé Mocsnik Mariannát javasolja megválasztani.

Jelöltek a felkérést elfogadják. Egyéb javaslat nem érkezik.

Dr. Bereczki Ibolya javasolja, hogy a jelenlévők nyílt szavazással, kézfelnyújtással szavazzanak és döntsenek a közgyűlés tisztségviselőinek megválasztásáról.

Kéri, hogy a szavazatszámállók ismertessék a szavazás eredményét!

A szavazást követően ismerteti a közgyűlés által meghozott határozatot:

1/2020.09.04. számú határozat

A közgyűlés ellenszavazat és tartózkodás nélkül (Szavazatok száma: igen: 30 db (100%), nem: 0 db (0 %), tartózkodott 0 db (0 %) egyhangú nyílt szavazással elfogadta, hogy a megismételt közgyűlés levezető elnöke dr. Bereczki Ibolya elnök, jegyzőkönyv vezetője Jaszmann Gabriella, szavazatszámállói Lapid Eszter és Kulik Melinda, jegyzőkönyv hitelesítők Urbán Anett és Korompainé Mocsnik Marianna.

Dr. Bereczki Ibolya elmondja, hogy a Tájházszövetség elnöksége 2009-ben elhatározta, hogy az „Év tájháza” elismerés mellett az egyéni teljesítményt is díjazni kívánja, ezért a színvonalas, példamutató tájházvezetői munka elismerésére megalapította az „Év tájházvezetője” díjat, amit évente egy személynek ítél oda. Az Elnökség a díjat tizenkettedik alkalommal Dombi Alajosnénak, a Felpéci Tájházat működtető alapítvány elnökének ítélte oda.

Elnökasszony megkéri Hegedűsné Majnár Márta ügyvezető elnököt, hogy olvassa fel a díjazott méltatását.

Hegedűsné Majnár Márta felolvassa a méltatást.

A méltatás után a levezető elnök megkéri Dombi Alajosné Jolit, hogy vegye át a díjat, illetve az azt jelképező kerámiát!

Díjátadás

Dombi Alajosné további munkájához jó egészséget, kitartást és sok-sok látogatót kívánnak a szövetség nevében.

Dr. Bereczki Ibolya emlékeztet rá, hogy a szövetség 2015. október 2-án, Terényben megtartott közgyűlése elfogadta a Szablyár Péter nevével ellátott emlékérem megalapításáról szóló előterjesztést, amellyel a szervezet a tájházak ügyéért hosszabb időszakon keresztül végzett kitartó és elkötelezett munkát kívánja elismerni.

A javaslat szerint a kitüntető cím átadására két évente, a szövetség rendes közgyűlésén kerül sor. A közgyűlés a mindenkori elnökséget hatalmazta fel arra, hogy egyéni indítványok alapján az elnökség hozza meg a döntést ennek az elismerésnek az odaítéléséről. A 2020. január 16-án tartott ülésén az elnökség egyhangúlag döntött arról, hogy a Szablyár Péter Emlékplakettet harmadik alkalommal a szövetség Novák Lászlóné Grétiének, a Szadai Tájház vezetőjének adományozza.

Levezető elnök megkéri Hegedűsné Majnár Márta ügyvezető elnököt, hogy olvassa fel a díjazott méltatását.

Hegedűsné Majnár Márta felolvassa a méltatást.

Dr. Bereczki Ibolya felkéri Novák Lászlónét, hogy vegye át a Győrfi Balázs szobrász által készített plakettet, valamint az oklevelet.

Novák Lászlónénak jó egészséget, az eddigiekhez hasonló töretlen elkötelezettséget, a szakmai igényességet továbbra is állhatatosan vállaló munkát kíván!

Dr. Bereczki Ibolya felkéri Hegedűsné Majnár Márta ügyvezető elnököt, hogy a 2019. évben végzett munkáról szóló elnökségi beszámolót tegye meg.

Az ügyvezetői beszámolót követően megkéri a régiók jelen lévő képviselőit, hogy öt-öt percben adjanak számot a területükön végzett elmúlt évi tevékenységről.

A régiók képviselői megtartják beszámolóikat.

A levezető elnök megköszöni a beszámolókat és megkérdezi a jelenlévőket, hogy az elhangzottakkal kapcsolatban észrevétel, kiegészítés, hozzászólás van-e?

Hozzászólás hiányában megerősíti mindazt az információt, amely az ügyvezető elnök, valamint az elnökség beszámolójában elhangzott, s kéri, szavazzanak a beszámoló elfogadásáról.

A szavazást követően ismerteti a közgyűlés által meghozott határozatot:

2/2020.09.04. számú határozat

A közgyűlés ellenszavazat és tartózkodás nélkül (*Szavazatok száma: igen: 30 db (100%), nem: 0 db (0 %), tartózkodott 0 db (0 %)*) egyhangú nyílt szavazással elfogadta a 2019. évben végzett munkáról szóló elnökségi beszámolót.

Dr. Bereczki Ibolya felkéri Hegedűsné Majnár Márta ügyvezető elnököt, hogy ismertesse a szövetség 2019. évi pénzügyi beszámolóját és közhasznúsági jelentését, illetve ehhez fűzött szóbeli kiegészítését.

Hegedűsné Majnár Márta ügyvezető elnök ismerteti a szövetség 2019. évi pénzügyi beszámolóját és közhasznúsági jelentését.

Az elhangzott tájékoztatást követően elnök asszony kéri a jelenlévőket, hogy szavazzanak a Szövetség közhasznúsági jelentéséről.

A szavazást követően ismerteti a közgyűlés által meghozott határozatot:

3/2020.09.04. számú határozat:

A közgyűlés ellenszavazat és tartózkodás nélkül (*Szavazatok száma: igen: 30 db (100%), nem: 0 db (0 %), tartózkodott 0 db (0 %)*) egyhangú nyílt szavazással elfogadta a Szövetség magyar számviteli törvény szerint elkészített 2019. évre vonatkozó beszámolóját és közhasznúsági jelentését.

Továbbá tájékoztatja a megjelenteket, hogy a Közhasznúsági jelentést a www.tajhaszovetseg.hu honlapon nyilvánosságra hozzák.

Dr. Bereczki Ibolya az 5. napirendi pontban a Felügyelő Bizottság 2019. évre vonatkozó jelentésének ismertetésére felkéri dr. Páll Istvánt, a Felügyelő Bizottság tagját.

Dr. Páll István felolvassa a FB jelentését. (Teljes egészében a jegyzőkönyvhöz mellékelve.)

Dr. Bereczki Ibolya megköszöni a Felügyelő Bizottság tagjainak lehetőségeikhez mérten az elnökségi üléseken való részvételét, együttműködő, segítő tevékenységüket.

Kéri a jelenlévőket, szavazzanak a Felügyelő Bizottság jelentéséről.

A szavazást követően ismerteti a közgyűlés által meghozott határozatot:

4/2020.09.04. számú határozat:

A közgyűlés ellenszavazat és tartózkodás nélkül (*Szavazatok száma: igen: 30 db (100%), nem: 0 db (0%), tartózkodott 0 db (0%)*) egyhangú nyílt szavazással elfogadta a Felügyelő Bizottság 2019. évre vonatkozó jelentését.

Dr. Bereczki Ibolya felhívja a közgyűlés figyelmét, hogy az alapszabály szerint az elnökség és a felügyelő bizottság mandátuma lejárt, a jelenlegi közgyűlésen szükséges, hogy megtörténjen a tisztújítás.

Az elnökség a jelölő bizottság tagjai közé Kákóczi Balázst, Horváth Attilát és Czeglédi Ákost választotta.

A lemondott elnökségi tagok helyébe újak választása a jelenlegi közgyűlés feladata.

Dr. Bereczki Ibolya felkéri a jelölő bizottság elnökét, hogy terjessze elő javaslatukat. Horváth Attila ismerteti a jelölő bizottság javaslatát:

Az előzetes nyilatkozatok szerint az elnökség eddigi tagjai közül Bajnóczy-Kovács Edina, Bihari Ádám, Jaszmann Gabriella, Király Katalin, Kővári Emese, Kulik Melinda, Mislai Zsolt, Korompainé Mocsnik Marianna, Urbán Anett, Hegedűsné Majnár Márta és dr. Bereczki Ibolya vállalja továbbra is a jelöltséget az elnökségi tagságra, illetve a vezetői tisztségviselésre. Kicsindi Enikővel a felvidéki magyar tájházak ügyének képviselését kívánja a jelölő bizottság biztosítani. Az eddigi elnökségi tagok közül Kapitány Orsolya, a Dél-dunántúli régió képviselését nem vállalta tovább, helyébe a Marcali Múzeum igazgatóját, Vidák Tündét ajánlja a jelölő bizottság.

A Felügyelő Bizottság tagjai: dr. Vigh Annamária, dr. Páll István készek elfogadni az újbóli jelölést, továbbá új jelöltként Vukoszályev Zorán is átadta az elfogadó nyilatkozatát.

Horváth Attila bemutatja Vidák Tündét és Vukoszávlyev Zoránt, majd megkérdezi a jelenlévőket, hogy az előterjesztéssel és a jelöltekkel kapcsolatban van-e észrevétel. Jelzi, hogy mind az eddigi elnökségi tagok, mind a Felügyelő Bizottság eddigi tagjai, valamint új jelöltként Kicsindi Enikő, Vidák Tünde és Vukoszávlyev Zorán a jelölést elfogadták, a tisztséget megválasztásuk esetén betöltik.

Horváth Attila kéri, hogy nyílt szavazással, kézfeltartással jelezzék a jelenlévők, hogy elfogadják-e Bajnóczy-Kovács Edina, Bihari Ádám, Jaszmann Gabriella, Király Katalin, Kővári Emese, Kulik Melinda, Míszlai Zsolt, Kicsindi Enikő, Korompainé Mocsnik Marianna, Urbán Anett és Vidák Tünde elnökségi taggá jelölését.

Horváth Attila a szavazás után megállapítja, hogy a közgyűlés 30 igen szavazattal, 0 nem szavazattal, 0 tartózkodással a javaslatot elfogadta. A szavazólapra az elnökség tagjaiként a jelöltek neve kerül fel.

Horváth Attila kéri a közgyűlést, hogy kézfeltartással jelezzék, elfogadják-e Hegedűsné Majnár Márta ügyvezető elnöki jelölését?

Szavazás után Horváth Attila megállapítja, hogy 29 igen szavazattal, 0 nem szavazattal, 1 tartózkodással a javaslatot a közgyűlés elfogadta. A szavazólapra ügyvezető elnökként a jelölt neve kerül fel.

Horváth Attila ugyancsak nyílt szavazást kér dr. Bereczki Ibolya elnöki jelölésének elfogadására.

Szavazást követően Horváth Attila megállapítja, hogy 29 igen szavazattal, 0 nem szavazattal, 1 tartózkodással a javaslatot a közgyűlés elfogadta. A szavazólapra elnökként a jelölt neve kerül fel.

Horváth Attila kéri a közgyűlést, hogy kézfeltartással arról szavazzon, elfogadják-e dr. Vigh Annamária, dr. Páll István és Vukoszávlyev Zorán Felügyelő Bizottsági tagságra történő jelölését, a szavazólapra történő felkerülésüket.

Szavazás után Horváth Attila megállapítja, hogy 29 igen szavazattal, 0 nem szavazattal, 1 tartózkodással a javaslatot a közgyűlés elfogadta. A szavazólapra a Felügyelő Bizottság tagjaiként a jelöltek neve kerül fel.

Dr. Bereczki Ibolya megköszöni a jelölőbizottság előkészítő munkáját, megkérdezi, hogy az elhangzott és elfogadott javasoltak mellett a jelenlévők közül bárkinek van-e újabb javaslata a tisztújításnál az elnökségi helyek betöltésére. Javaslát nem érkezik.

A titkos szavazás technikai lebonyolításával kapcsolatban tájékoztatja a közgyűlés résztvevőit, hogy a jelölőbizottság által kiosztott szavazólapon hozhatják meg döntésüket. A szavazólapon javasolt elnökségi tagok neve melletti négyzetbe egyetértésük esetén kék tollal „+” vagy „x” jelet írjanak, amennyiben nem kívánják támogatni az elnökségi tag megválasztását, akkor hagyják üresen a négyzetet. A levezető elnök kéri, hogy szavazataikat a tagok a szavazatszámállóknak adják le.

A szavazatok összeszámlálásának idejére 10 perc szünetet rendel el.

Szavazatszámllálást követően Dr. Bereczki Ibolya megkéri a szavazatszámllálókát, hogy ismertessék a szavazás eredményét.

Horváth Attila ismerteti a szavazás eredményét.

Dr. Bereczki Ibolya emlékeztet rá, hogy az elmúlt percekben zajlott le a tisztújítás, melynek során lemondott elnökségi tag pozíciójáról Kapitány Orsolya. Az Alapszabály VI. bekezdésének az „Elnökség tagjaira, vezető tisztségviselőire” vonatkozó 2.1. pontjában szerepel a „Tiszteletbeli elnökségi tag” besorolás is, melynek definíciója az alábbi:

Az Egyesület Tiszteletbeli Elnökségi Tagja a Magyarországi Tájházak Szövetségének elnökségében évtizedes aktív szerepet betöltött személy lehet, aki a Szövetség elismertségéért, eredményességéért kiemelkedő tevékenységet folytatott.

Elnök asszony megkéri a közgyűlést, hogy az elnökség előterjesztésére szavazza meg második Tiszteletbeli Elnökségi Tagként Kapitány Orsolyát, aki az elnökség megkeresésére elfogadta ezt a megbízatást.

Dr. Bereczki Ibolya megállapítja, hogy a Horváth Attila által ismertetett eredménnyel, valamint a tiszteletbeli elnökségi tagra vonatkozó szavazással a közgyűlés meghozta alábbi határozatát:

5/2020.09.04. számú határozat

A közgyűlés titkos szavazással, a következő szavazati aránnyal: szavazatok száma: igen: 30 db (100 %), nem: 0 db (0 %), tartózkodott 0 db (0 %) 3 év időtartamra elnökségi taggá választotta Bajnóczy-Kovács Edinát, Bihari Ádámot, Jaszmann Gabriellát, Király Katalint, Kóvári Emesét, Kulik Melindát, Mislai Zsoltot, Kicsindi Enikőt, Korompainé Mocsnik Mariannát, Urbán Anettet és Vidák Tündét.

A közgyűlés tiszteletbeli elnökségi taggá választotta öt éves időtartamra Kapitány Orsolyát, Hegedűsné Majnár Mártát három évre ügyvezető elnökké, valamint dr. Bereczki Ibolyát három évre elnökké.

Végül a közgyűlés a Felügyelő Bizottság tagjaivá Vukoszávlyev Zoránt, dr. Páll Istvánt és a Felügyelő Bizottság elnökévé dr. Vigh Annamáriát választotta meg három éves időtartamra.

Dr. Bereczki Ibolya kéri, hogy 8. napirendi pontként a Szövetség 2020. évi munkatervét Hegedűsné Majnár Márta ismertesse.

Az ismertetést követően tájékoztatja a jelenlévőket, hogy a 2020. évi tervekkel kapcsolatos észrevételeiket, kérdéseiket feltehetik!

Kéri, szavazzanak a Szövetség 2020. évi munkatervéről.

A szavazást követően ismerteti a közgyűlés által meghozott határozatot:

6/2020.09.04. számú határozat

A közgyűlés ellenszavazat és tartózkodás nélkül (Szavazatok száma: igen: 30 db (100%), nem: 0 db (0 %), tartózkodott 0 db (0 %) egyhangú nyílt szavazással elfogadta a Szövetség 2020. évre vonatkozó munkatervét.

Dr. Bereczki Ibolya a meghívó napirendi pontjait követve elmondja, hogy a járványügyi helyzetre és a várható megszorításokra való tekintettel a Szövetség elnöksége úgy döntött, hogy a XVIII. Országos Találkozót, melyre Budaörsön 2020. október 1–3. között került volna sor, 2021 tavaszára halasztja. Pontos időpontról később döntenek.

Dr. Bereczki Ibolya felkéri Vukoszávlyev Zoránt, a Teleki László Alapítvány Népi Építészeti Programjának szakmai vezetőjét, újonnan megválasztott Felügyelő Bizottsági tagot, hogy röviden tájékoztassa a közgyűlés résztvevőit a Népi Építészeti Program 2020. évi tapasztalatairól.

Vukoszávlyev Zorán megtartja tájékoztatóját.

Dr. Bereczki Ibolya megköszöni a tájékoztatást, majd megkéri a jelenlévőket, hogy az „Egyebek” napirendi pont keretében, aki szót szeretne kérni, az idővel gazdálkodva rövid, tömör hozzászólásokkal éljen.

Egyebek:

Hegedűsné Majnár Márta tájékoztatja a közgyűlést, hogy a társaság székhelyeként nyilvántartott Noszvaj, Gárdonyi Géza u. 13. sz. alatti ingatlant a helyi önkormányzat átszámozta, a változás következtében Noszvaj, Gárdonyi Géza u. 17. számra módosult a székhely cím. A bíróság felé változásbejelentéssel gondoskodik a székhely pontosításáról.

Dr. Bereczki Ibolya kéri, szavazzanak a Szövetség előzőek szerinti, módosított Alapszabályának elfogadásáról.

7/2020.09.04. számú határozat

A közgyűlés ellenszavazat és tartózkodás nélkül (Szavazatok száma: igen: 30 db (100%), nem: 0 db (0 %), tartózkodott 0 db (0 %) egyhangú nyílt szavazással elfogadta a változásokkal egységes szerkezetbe foglalt alapszabályt.

Zárszó

Dr. Bereczki Ibolya megköszöni a jelenlévőknek a részvételt, mindenkinek eredményes munkát kíván az elkövetkezendő hónapokra, a közgyűlést berekeszti.

Kéri a résztvevőket, hogy rövid szünetet követően, sétáljanak át együtt az Észak-magyarországi falu tájegységbe, ahol 16 órától az *Amikor minden más lett – Élet a nagy háború alatt és után* című kiállítást tekinthetik meg Tömöri Szilvia vezetésével.

Tartalom

Hegedűsné Majnár Márta: Az Év tájházvezetője Dombi Alajosné	3
Prikler Szilvia Beatrix: A Szablyár Péter Emlékplakett díjazottja Novák Lászlóné, a Szadai Tájház tájházvezetője	5
Bemutakozás. Az elnökség új tagja, Vidák Tünde, a Dél-dunántúli régió képviselője	7
Urbán Anett: Tízéves a „Villa Scederkyn” Tájház	9
Korompainé Mocsnik Marianna: Tájházaink az online térben	11
Drimmel Katalin: Az oszkói Pincetájház megnyitója	14
Balázs Mónika Csilla: Mesélő szekrények	19
Urbán Anett: Észak-magyarországi regionális találkozó	25
Dr. Bereczki Ibolya: Örökségvédelem a tájházakban	26
Jaszmann Gabriella: Leltározás jelen időben	29
Dr. Vigh Annamária: A Magyarországi Tájházak Szövetsége Felügyelő Bizottságának jelentése a Szövetség 2019. évi tevékenységéről	31
Hegedűsné Majnár Márta: Jegyzőkönyv	33